

מזעריב
 היום 16 עמודים
 1973.10.06
 49 ש"ח

הממשלה החליטה בישיבתה בלילה: מאבק - עד הדיפת אחרון הפולשים
 הממשלה עומדת להתכנס שוב, לפנה"צ, כדי לשמוע דיווח מדיין

התגובות הנמוך ביותר במדינה • MAARIV

קרבות בלימה כבדים בסיני ובגולן המצרים לא הצליחו להעביר שריון בלילה
 אבידות קשות לאוייב * טובעו 9 כלי שיט סוריים ומצריים
 הושמדו 150 טנקים סוריים * כוחות קומנדו מצריים הושמדו

כפרות תשל"ד

מאת יעקב ארן, שופט הבכור של "העיתון"
 זה שמימי "העיתון" מאיד הראובני ויוסף וקסמן

אלחאת יום הכיפורים

6.10 - 24.10.1973

ערך- אלון סילפין

הגורמים למלחמה

הרצון למחוק את כשלון מלחמת ששת הימים

■ סוריה ומצרים רצו להשיב את כבודן שנפגע קשות במלחמת ששת הימים ולנסות ולהשיב את השטחים שאיבדו במלחמה זו.

■ פרשנים שונים טוענים שהמצרים לא תיארו לעצמם שיוכלו לכבוש את כל סיני, אולם העריכו כי יוכלו להשיג הישג צבאי כלשהו והאמינו שהמלחמה תניע תהליך מדיני שיוביל להחזרתו של סיני למצרים.

הגורמים למלחמה

בטחון מופרז וזלזול באויב

■ תחושת הביטחון הישראלית המופרזת בעקבות הניצחון הגדול במלחמת ששת הימים, (האופוריה) הביאה לזלזול ביכולתן של מדינות ערב.

■ זלזול זה גרם להערכה מודיעינית שגויה ולתפיסה (קונספציה) כי צבאות ערב לא יפתחו במלחמה, גם אם תפרוץ מלחמה תתקבל התראה מוקדמת שתאפשר הערכות טובה.

הגורמים למלחמה

ביטחון מופרז וזלזול באויב - המשך

תפיסה הזו גם הביאה להערכה השגויה שאם תפרוץ מלחמה היכולת של הצבא הסדיר תספיק כדי להביס את האויב.

התפיסה הייתה שהגבולות החדשים (מאז ששת הימים) ועוצמתו של צה"ל ירחיקו כל מלחמה מעלינו לשנים רבות.

הקונספציה גם תרמה לרפיון מחשבתי בצה"ל שהתבטא בין השאר במעקב רשלני אחר הנשק החדיש שנקלט בצבאות מצרים וסוריה.

הגורמים למלחמה

עקשנות של ישראל לא לנהל משא ומתן עם הערבים

- בשנים שלפני המלחמה נעשו מספר ניסיונות להביא למשא ומתן מדיני בעיקר בין ישראל למצרים.
- הרעיון היה שישראל תיסוג מהתעלה ומחצי האי סיני לגבולות 67 ובתמורה יהיו המצרים מוכנים לנהל מו"מ עם ישראל. (יוזמת יארינג ותוכנית רוג'רס)
- הסירוב הישראלי לנהל משא ומתן עם מצרים בתנאים מוקדמים, הביא את מצרים להחלטה לפתוח במלחמה כדי להניע תהליך מדיני בסיום המלחמה שיביא לנסיגה ישראלית בסיני.

מהלכי המלחמה העיקריים

התקפה מצרית – סורית

6 באוקטובר, בשעה 14:00 פורצת המלחמה בחזית המצרית בתעלת סואץ ובחזית הסורית ברמת הגולן

חיילים מצריים חוצים את התעלה

לאחר הפגזה כבדה המצרים חוצים את תעלת סואץ על גבי סירות גומי וגשרים, עוקפים את המעוזים ומתקדמים עד למרחק של כ 8 – ק"מ מהתעלה.

למצרים יתרון גדול בטנקים ובכוחות רגלים. המעוזים נצורים ונכשלים ניסיונות לחלץ את הלוחמים שבהם (במחיר כבד ביותר) והם נופלים לידי המצרים למעט המעוז הצפוני בתעלה .

ההתקפה המצרית

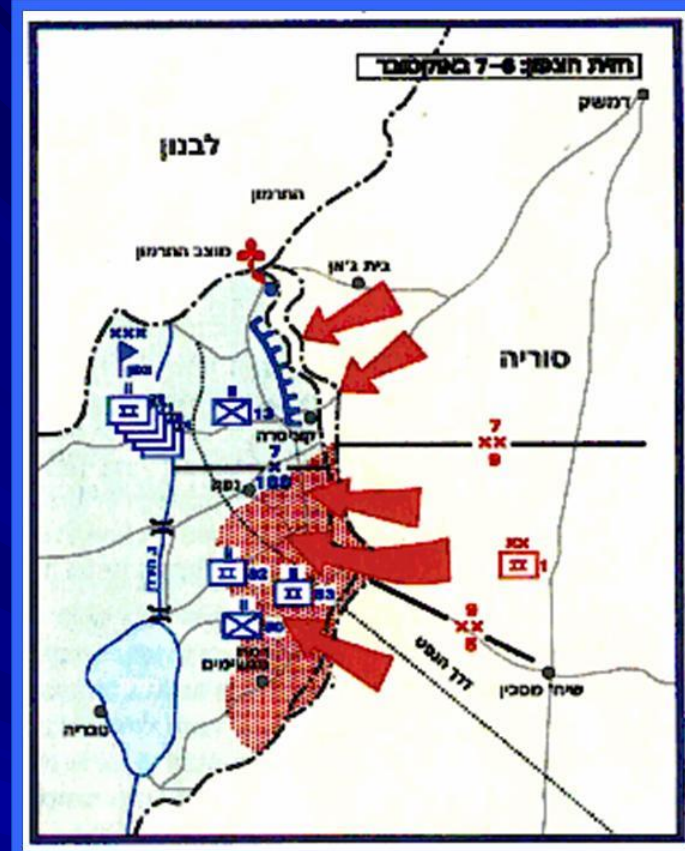

חייל מצרי על רקע גשר על תעלת סואץ

הסורים פורצים לרמת הגולן

- הסורים כובשים כמעט את רוב שטח הרמה ומאיימים להגיע לכינרת.
- הסורים נבלמים בקרב כבד בצפון הרמה, ליד קוניטרה ב"עמק הבכא".
- מוצב החרמון נכבש ביום הראשון למלחמה ע"י כוחות סורים שהונחתו ממסוקים.
- מטוסי חיל האוויר נפגעו מטילים נגד מטוסים והתקשו לסייע לכוחות הקרקע בשתי החזיתות.
- בישראל שוררת הרגשת סכנה קיומית.

מכונת כביסה
יקרה
Constructa
קניה משתלמת

ידיעות אחרונות

הוא 56 אלף
קובץ
המבורג סטייה
אוצר אבות 52
מנוחיה
ראשוני יצרי
המבורג סטייה
בושואל

המחיר 40 א"י
העורך האחראי: נח מוזס • מרכז הסערת: דב יודטובסקי
המורל: ידיעות אחרונות בע"מ • דפוס נלעד בע"מ, רח' י. מוזס 5 ת"א
העורך: ד"ר ח. רוזנבלום

יום א', י"א תשרי תשנ"ד
7.10.1973 - גיליון 58' 12781

הלילה והבוקר - קרבות כבדים בסיני ובגולן

- בסיני: המצרים הקימו בחשיכה גשרים על הסואץ והעבירו יחידות גדולות של חיל-רגלים, אך רק מעט טנקים; - צה"ל מעביר תגבורות גדולות לאיזור; - עיקר הלחימה - ליד התעלה; - טייס "סוחוי" שנישבה: אתמול ב-11 קיבלנו הוראות תקיפה בגולן: נמשכים קרבות שריון-בשריון בין צה"ל וכוחות האוייב; - כוחותינו בולמים את הטנקים הסורים
- באויר: הופלו עשרות מטוסים מצריים וסוריים; - הופלו עשרה מסוקים מצריים ובכל אחד מהם עשרות חיילים; - המסוקים הובילו יחידות קומאנדו מצריות לפשיטות מאחורי קווינו - ונראה כי איש מחייליהם לא נותר בחיים; - כמה ממטוסינו הופלו
- בים: חיל הים פשט על ריכוז סירות מצרי בים-סוף וטיבע 3 סירות; - חיל האוויר טיבע ספינה באיזור פורט-סעיד; - קרב ימי עם הסורים: טובעו 4 ספינות טילים וספינת טורפדו סוריות על-ידי טילי "גבריאל"

מאות עמודי-אש של טנקים ורכב

לצה"ל כמה עשרות הרוגים

- מאת איתן חבר, פתחנו הצבאי -

כישלון התקפת הנגד בחזית התעלה

■ בתאריך 8 באוקטובר מתבצעת התקפת נגד ישראלית בגזרה הדרומית שמסתיימת בכישלון .

■ אוגדות השריון של צה"ל מנסות לפרוץ לעבר התעלה דרך הכוח המצרי , אך המצרים מצליחים לעצור אותה.

■ אבודות כבודת לשריון בעקבות החדרת נשק חדש לזירה - חיילי רגלים מצרים משתמשים בטיילים נגד טנקים .

■ רא"ל מיל. חיים בר-לב מתמנה כמפקד חזית הדרום במקומו של האלוף שמואל גורודיש.

רא"ל (מיל.) בר-לב (שני משמאל)
בוחר מפה בפד"ם לשמאלו, אלוף
פד"ם שמואל גונן ("גורודיש")

ריכוז מאמץ בצפון

עקב האיום על צפון ישראל, צה"ל מרכז את המאמץ העיקרי כנגד הסורים ברמת הגולן: תוקף ביבשה (עם שתי אוגדות שריון) ובאוויר (מתן עדיפות לתקיפות חיל האויר ברמת הגולן והפצצות בעומק סוריה על מטרות אסטרטגיות כמו המטכ"ל הסורי בדמשק ותחנות כוח).

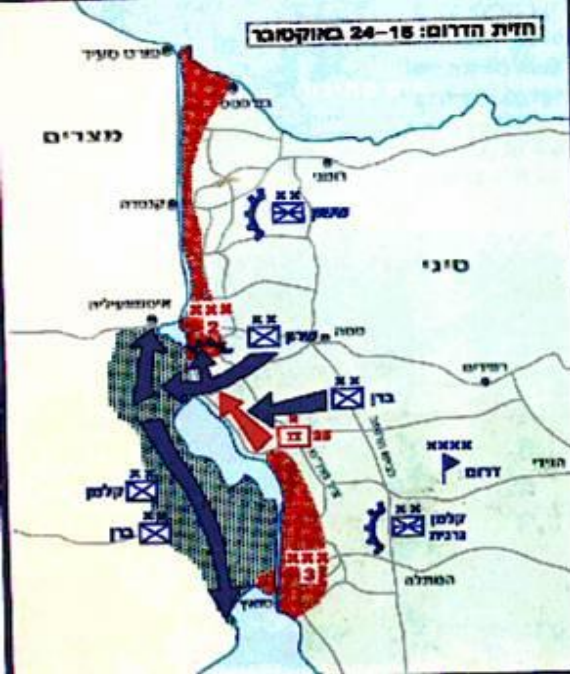
בימים 8 עד 11 באוקטובר נהדפים הסורים בחזרה לגבול, וצה"ל עובר להתקפה לתוך סוריה ומשתלט על שטחים עד למרחק של 40 ק"מ מדמשק.

כוחות משלוח עירקיים וירדנים מנסים לסייע לסורים בהתקפת נגד אך נכשלים וסופגים אבדות

מעריב,
9.10.1973

גילויי גבורה מקרבות הבלימה ברמת הגולן
**קציני צה"ל רץ פצוע לעבר
טנק סורי והשמיד אותו**
שני לוחמים פוצצו שני מטוקים על החיילים הסוריים שבהם * חיילים
עלו על טנקים של האויב והטילו לתוכם רימונים

העברת מאמץ המלחמה לדרום

- ב - 14 באוקטובר – נכשלו המצרים בהתקפה שביצעו לאורך כל החזית.
- מכאן עוברת היוזמה לצה"ל, ומתחיל המפנה בחזית הדרום, ב- 15 באוקטובר צולח כוח צה"ל בראשות שרון את התעלה מערבה, לתוך מצרים, ב"תפר" בין שתי ארמיות מצריות.
- באותו זמן מתנהל קרב דמים באזור "החווה הסינית"

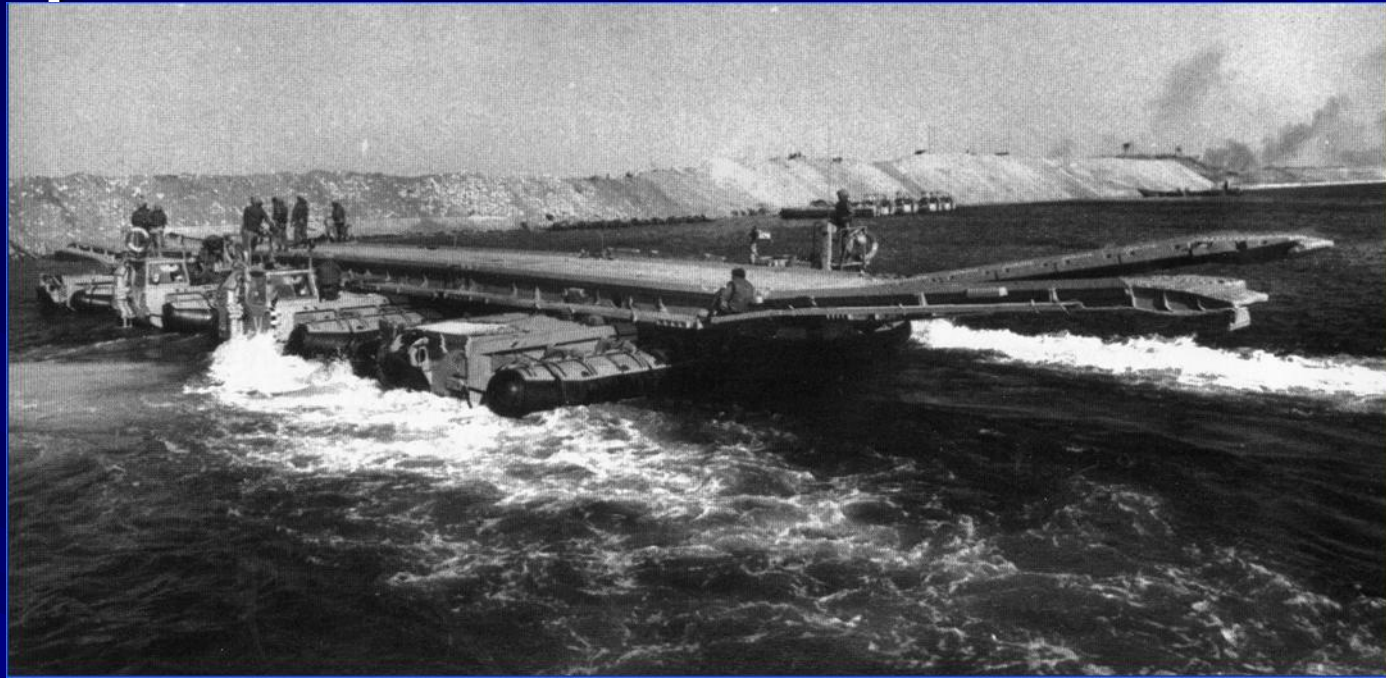
בין צנחנים ישראלים לכוחות

מצריים, בקרב שנועד לפתוח את הדרך להעברת הגשר אל התעלה.

אריק שרון וחיים בר-לב

חציית תעלת סואץ

בניית הגשר על תעלת סואץ¹³

העברת מאמץ המלחמה לדרום

■ צה"ל מתקדם ממערב לתעלה ודרומה.

■ ב - 22 באוקטובר מכריזה מועצת הביטחון של האו"ם על הפסקת אש.

■ הקרבות בדרום נמשכים עד 24 לאוקטובר, כאשר צה"ל כובש את העיר סואץ תוך קרבות קשים ומשלים את כיתור הארמיה השלישית של המצרים (כמחצית מהכוח המצרי שצלח את התעלה מכותר)

■ צה"ל נעצר על כביש סואץ - קהיר - במרחק 101 ק"מ מקהיר.

מעורבות המעצמות

■ ארה"ב וברה"מ מתערבות במהלך המלחמה, ברה"מ משגרת נשק לסוריה וארה"ב מפעילה "רכבת אווירית" לישראל.

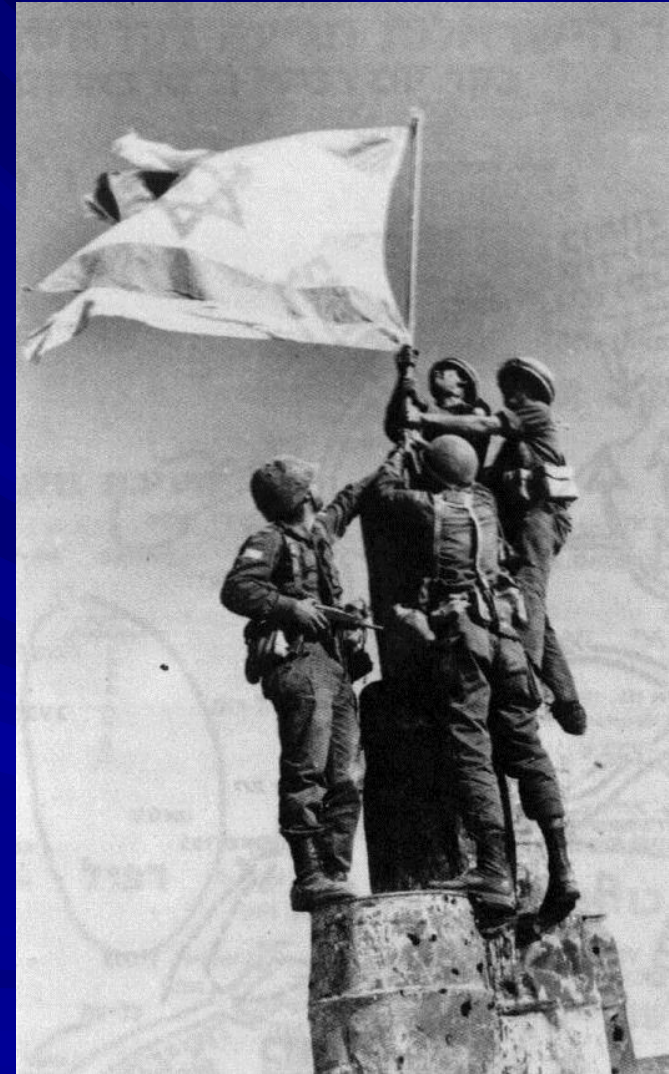
■ בניסיון לעצור את התקדמות הכוחות הישראליים בתוך מצרים וסוריה, ברה"מ לחצה להפסקת אש ואיימה לשלוח כוחות למזה"ת.

■ בתגובה ארה"ב העמידה את כוחותיה באירופה בכוננות ובכך אותתה לברה"מ להמנע מהתערבות צבא סובייטי לטובת סוריה ומצרים. ושתייהן כפו הפסקת אש.

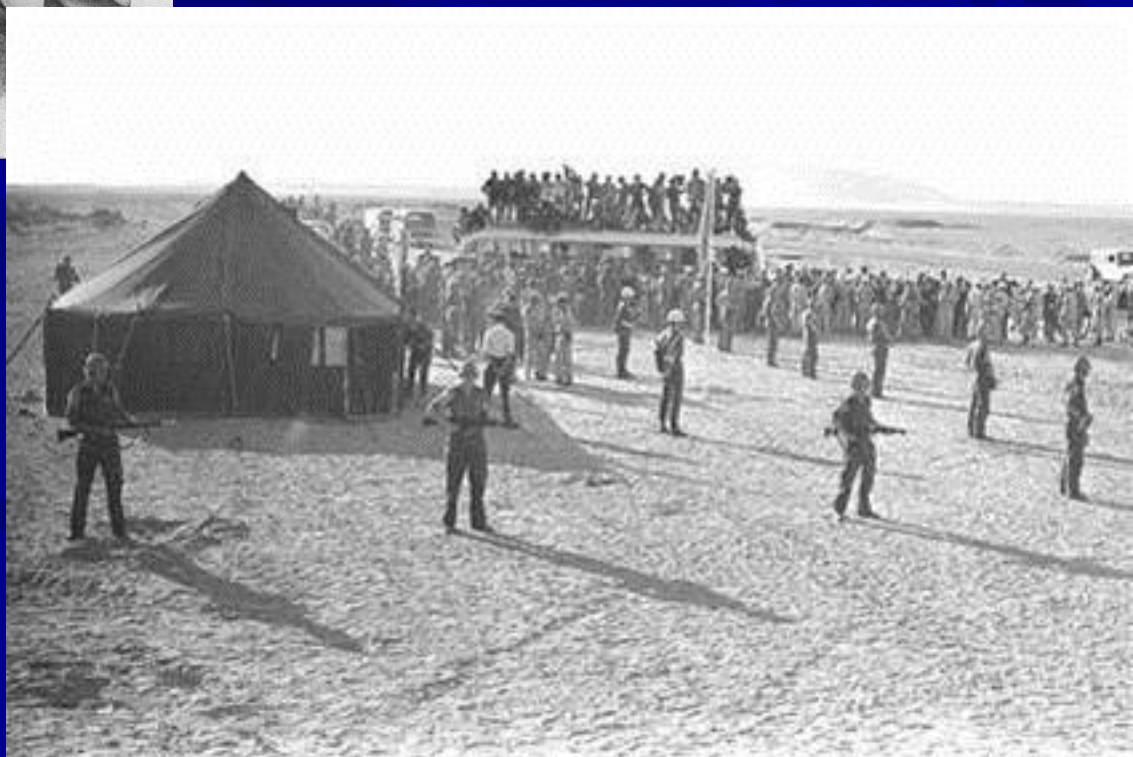
הפסקת האש

■ במאמץ אחרון לפני תחילתה של הפסקת האש הושלם כיבושו מחדש של מוצב החרמון לאחר שנכבש ע"י הסורים ביומה הראשון של המלחמה.

■ לאחר הכרזת הפסקת האש נערכות שיחות בתיווך האו"ם בק"מ ה- 101 מקהיר, על הסדר זמני להפרדת כוחות בין ישראל ומצרים.

השיחות בק"מ ה-101

תוצאות המלחמה

■ צה"ל ספג אבידות כבודות מאוד
בחיי אדם

2656 הרוגים ו-7250 פצועים.

■ 301 חיילים נפלו בשבי .

■ עשרות נעדרים.

■ אבודות כבודות של טנקים ומטוסים .

■ האבידות היו ללא כל פרופורציה מאז מלחמת העצמאות. היה ברור שצה"ל יצטרך לעבור תוכנית רצינית ודחופה של שיקום כדי לעמוד במשימות של השנים הבאות.

השפעותיה של מלחמת יום הכיפורים

פגיעה בתחושת הביטחון

- כשלוך ההנהגה הצבאית לחזות את פרוץ המלחמה, הכיבושים הערביים בתחילת המלחמה וכמות הנפגעים הרבה במלחמה (כ-2700 הרוגים) הביאו לפגיעה קשה בתחושת הביטחון של הציבור בישראל.
- הלם ההפתעה והצלחות האויב בשלבים הראשונים, הטביעו את חותמם. ההרתעה הישראלית שהכזיבה, ההתרעה שהתאחרה, העיכוב בגיוס המילואים ותקלות שונות במהלכו הן שעמדו בראש סדר היום זכו לכינוי "המחדל".
- מערכת הביטחון החלה להיות נתונה לביקורת ציבורית יסודית יותר

השפעותיה של מלחמת יום הכיפורים

הקמת ועדת אגרנט

■ הוועדה חקרה את מחדלי המלחמה ומסקנותיה הופנו כנגד הדרג הצבאי, הוועדה דרשה את פיטורי הרמטכ"ל (דוד אלעזר), ראש אמ"ן (אלי זעירא), אלוף פיקוד הדרום (שמואל גונן - גורודיש) אבל סירבה לחקור את אחריותם של אנשים מהדרג הפוליטי.

■ התערער האמון בשורה של אישי ציבור בצבא ובדרג הפוליטי ובראשם שר הביטחון, משה דיין וראש הממשלה, גולדה מאיר, שניהם נאלצו לפרוש לאחר פרסום המסקנות למרות שלא הוסקו נגדם מסקנות אישיות.

רא"ל מיל. חיים לסקוב, יצחק נבצאל, מבקר המדינה, שמעון אגרנט, נשיא ביהמ"ש העליון, משה לנדוי, שופט בבית המשפט העליון, רא"ל מיל. יגאל ידן.

התוצאות וההשפעות של המלחמה

תנועות המחאה

בציבור הופיעו תנועות מחאה אשר אנשיהן היו קצינים
וחיילים שחזרו מן המלחמה.

הידוע בין יוזמי תנועות המחאה היה סרן מוטי אשכנזי אשר
במלחמה מלא תפקיד

של מפקד מעוז "בודפשט"
בצפון התעלה. (המעוז היחיד
שלא נפל בידי המצרים)
תנועות המחאה קיימו הפגנות
וקראו להתפטרות הממשלה/
שר הביטחון דיין ועוד.

התוצאות וההשפעות של המלחמה

שינויים במפה הפוליטית

■ הציבור הישראלי, לאחר שהפנים את גודל המחדל במלחמת יום הכיפורים, שם קץ לשלטון מפלגת הפועלים ששלטה במדינה מראשיתה.

■ מלחמת יום הכיפורים סללה את הדרך למהפך הפוליטי של 1977 בו עלתה מפלגת הליכוד בראשות בגין לשלטון ובהמשך לחתימת הסכם השלום עם מצרים.

התוצאות וההשפעות של המלחמה

הטלטלה בחברה הישראלית

■ המלחמה טילטלה את ישראל טלטלה עזה שהשפיעה על כל המערכות.

■ המחיר הכבד בחללים הכאיב ואליו נוספה הדאגה לשלום הפצועים והחרדה לגורל השבויים והנעדרים, שירות המילואים הארוך, שיתוק המשק הישראלי הפכו למרכיבים מרכזיים בתודעה הציבורית במשך מספר שנים.

■ בחברה הישראלית חל שבר מוסרי ערכי יסוד החברה כמו: האמונה במנהיגות המדינית והצבאית, התערערו ועמדו למבחן.

התוצאות וההשפעות של המלחמה

הגברת הקיטוב בחברה הישראלית בענייני חוץ וביטחון.

■ בחברה הישראלית גבר הקיטוב בין אלו שקראו להגברת האחיזה של ישראל בשטחי "ארץ ישראל השלמה" ע"י התנחלות רחבת היקף ("גוש אמונים"), לבין אלו אשר קראו לוויתורים טריטוריאליים משמעותיים לערבים תמורת הסדר שלום ("שלום ערשתי")

■ הקיטוב גבר בעת המו"מ על הסכמי הביניים שהתקיימו באמצעות הנרי קיסינג'ר

התוצאות וההשפעות של המלחמה

הגברת תלותה של ישראל בארה"ב

■ המחיר הכלכלי הכבד של המלחמה הביא לתלות גוברת של ישראל בסיוע כספי, צבאי ודיפלומטי אמריקאי.

■ תלות גוברת זאת בארה"ב הקטינה את עצמאותה של ישראל בזירה הבינלאומית והגבירה את המחוייבות לארה"ב.

